

עבודת בעל ההילולא

- מתוך מסירות נפש

בענין זה יצא אאמו"ר בפרהסיא נגד המלוכה, בהודיעו, שלא יוכלו להשתמש בהקמה שלא יהיה עם ההכשר שלו, וזאת, מבלי להתחשב עם העובדא אשר גרימת הפסד למלכות מדינה ההיא בשנים ההם היתה נחשבת למרידה במלכות • שיחת יום ד' פ' עקב, כ"ף מנחם אב ה'תנש"א. בלתי מוגה

פּוֹתְחֵינ׳ן בְּדַבַּר מַלְכוּת

וענין זה ראינו בפשטות בחיי אאמו"ר, בעל ההילולא – שהיה רב בישראל, שענינו ותפקידו "להורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר יורו משפטיו ליעקב ותורתך לישראל", כפי שהיתה עבודתו של בעל ההילולא בלימוד והפצת התורה, תורה שבכתב ותורה שבעל-פה, והפצת היהדות, לימוד התורה וקיום מצוותיה (כולל גם בנוגע לאומות העולם שהיו בסביבתו ובאו במגע אתו, שכן, מצד חכמתו וידיעתו גם בהוויות העולם שאלו ממנו עצות בנוגע לעניניהם – שדיבר עמהם ופעל עליהם שיקיימו שבע מצוות דידהו, והשתדל (עד כמה שהיה אפשר) שיבוא הדבר לידי פועל, שהרי "המעשה הוא העיקר".

ג. ועוד ועיקר – שעבודתו של בעל ההילולא היתה מתוך **מסירות נפש** בפועל: למרות שהיה ידוע ומפורסם בכל המדינה אודות יחס הממשלה בשנים ההם אל הרבנים, ועד כמה מקפידה הממשלה שרבנים יצהירו ויכריזו שמסכימים עם הממשלה, ושצריכים לציית אל הממשלה ולבצע כל הפקודות שלהם וכו' – לא התחשב בעל ההילולא בכל זה, ומילא את התפקיד של רב בישראל כמו בשנים כתיקונם. ומהדוגמאות לזה – בענין שהחשיבו לשליחותו בעולם – השתדלותו לספק לבני ישראל "קמחא דפסחא" בתכלית הכשרות (שעי"ז יהיו גם המזונות דכל השנה בתכלית הכשרות). הסדר היה שהסוחרים שהתעסקו

היתה קשורה גם עם יום ההילולא של צדיק שמסר נפשו על הפצת היהדות והמצוות, כדלקמן.

ב. בסיום חלק הרביעי עקב מדובר אודות שבט **לוי**: "בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי גוי לעמוד לפני ה' לשרתו גוי ה' הוא נחלתו גוי, היינו, שתפקידו של שבט לוי הוא השירות בביהמ"ק, כולל גם השירות דבני ישראל (נוסף על השירות של הלויים לכהנים, כמ"ש "וילוו עליך וישרתוך"),

ובענין זה פוסק הרמב"ם הלכה בספרו "הלכות הלכות" (לאחרי שמביא כמה דינים בנוגע לשבט לוי): "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו . . . ופרק מעל צוארו עול חשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי נתקדש קדש קדשים, ויהי ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי".

[וענין זה מרומז בלשון הכתוב "והבדיל ה' את שבט הלוי לעמוד לפני ה' לשרתו **עד היום הזה**" – כיון שבנוגע לשבט לוי **כפשוטו** לא שייך (כל כך) לומר "עד היום הזה", כיון שבחוץ לארץ, ששם נמצאים רוב מנין רוב בנין דבני ישראל, ניכרת הבדלת שבט לוי ("לעמוד לפני ה' לשרתו") רק בימים שבהם נושאים הכהנים את כפיהם, שאז צריכה להיות נטילת ידי הכהנים על ידי הלויים – בימים טובים בלבד (או על-כל-פנים גם בשבתות – בקהילות שבהם נוהגים לישא את כפיהם גם בשבתות)].

א. עומדים אנו במוצאי וסיום המעט-לעת של יום הרביעי לפרשת עקב, אשר, על-פי חלוקת פרשת השבוע, לשבעה חלקים בהתאם לשבעת ימי השבוע, הרי, נוסף על שייכותה של הפרשה כולה לכל ימי השבוע, יש בכל יום הוראה מיוחדת מחלק הפרשה השייך במיוחד ליום זה, ובנדון דידן, יום רביעי בשבוע – קשור עם חלק הפרשה דרביעי עד חמישי, וככל שמתקרבים **לסיום** היום, מודגשת השייכות עם **סיום** חלק הפרשה השייך ליום זה (הפסוקים הקרובים יותר להתחלת חלק החמישי) **יותר** מאשר לפסוקים הראשונים שבחלק זה.

ולהעיר ממעלתו המיוחדת של חלק הרביעי דפרשת השבוע – דכיון שהפרשה מחולקת לשבעה חלקים, הרי ישנם שלשה חלקים לפני רביעי ושלושה חלקים לאחרי רביעי, ורביעי **באמצע** [ולכן כשקורין שתי פרשיות מחוברות, אזי חיבורם הוא על-ידי ה"עליה" שקורין ל"רביעי", שהקראו הרביעי עולה (מלמטה למעלה) ומחבר פרשה הראשונה עם פרשה השניה] – בדוגמת קו האמצעי, שהוא **העיקר** דכל הקוין.

[ויש לקשר זה גם עם הענין ד"ארבע גלויות", וארבעה "לשונות של גאולה", וכמה ענינים טובים שרביעי, כולל גם ענין רביעי שבעולמות, עולם האצילות (כמדובר כמה פעמים, ואין כאן המקום להאריך בזה)].

ובנדון דידן – מודגש ביתר שאת וביתר עוז (ואין צורך לחפש רמזים) הקשר והשייכות שבין סיום חלק הרביעי של פרשת עקב, עם תוכנו המיוחד של יום זה, אשר תפילת היום

ב"קמחא דפסחא" – עסק שהיה נתון ב"ידיים יהודיות" – היו באים ונוטלים את הקמח מבתי הטחינה (שבהם טחנו את החיטים לקמח) שהיו נתונים תחת השגחתו, ולאחרי זה שלחו את הקמח לרחבי המדינה כולה, שבתקופה ההיא דרו בה רוב מנין ורוב בנין דבני ישראל.

ובענין זה יצא אאמו"ר בפרהסיא נגד המלוכה, בהודיעו, שלא יוכלו להשתמש בהקמח שלא יהיה עם ההכשר שלו, בפיקוח המשגיחים שלו דוקא (משגיחים כאלו שלא נתפעלו מהרדיפות כו', ומילאו את הציווי שלו), וזאת, מבלי להתחשב עם העובדא אשר גרימת הפסד למלכות מדינה ההיא בשנים ההם היתה נחשבת למרידה במלכות, "קאנטער-רעוואלוציונער", ובמילא, אחת דינו... ובשביל זה נסע אאמו"ר לעיר הבירה (שבימים ההם) – דבר שהיה כרוך במסירות נפש – להשיג את הרשיון שטחינת הקמח תהיה תחת פיקוחו, ובאמצעות רשיון זה ניתנה לו האפשרות לספק לבני ישראל "קיימחא דפסחא" בתכלית הכשרות (כידוע ומסופר בדברי ימי חייו, וכמדובר כמה פעמים באריכות).

ועד כדי כך, שבגלל עבודתו בהפצת התורה והיהדות באופן של מסירות נפש, זכה לענין שלא כל אחד, אפילו צדיקים, זוכה לזה – שיוכל לקבל העונש הכי גדול בעולם הזה (שבזה מודגש שאפילו העונשים של קשורים עם לימוד התורה וקיום המצוות שלו) – שזהו ענין הגלות, ש"צער הגלות שקול כמעט כצער המיתה, ובכמה ענינים הרי זה קשה יותר מעונש המיתה.

ועוד זאת, שאפילו בהיותו בגלות התעסק בכמה ענינים בהפצת היהדות, ויתירה מזה אפילו בהפצת שבע מצוות בני נח.

4. ויש להוסיף במעלת העבודה דמסירות נפש במצב של גלות – שזהו על-דרך הענין ד"יוחי יעקב בארץ מצרים", כידוע הפירוש שאמיתית הענין דחיי יעקב ("יוחי יעקב") נתגלתה בארץ מצרים:

כאשר יעקב היה בארץ ישראל, ובפרט כאשר "וישב יעקב בארץ מגורי אביו, יצחק אבינו, שהיה "עולה תמימה", אשר, אפילו מלך פלשתים נכנע בפניו, הלך לבקרו, והעניק לו כבוד כו' – לא היי ניכר החידוש והמעלה ד"יוחי יעקב" – דמאי קמ"ל, והיכן היא המסירת נפש שבדבר; אמיתית הענין ד"יוחי יעקב" נתגלתה בהיותו בארץ מצרים דוקא, ששם היתה צריכה להיות העבודה מתוך מסירת נפש – מצד גודל הירידה דארץ מצרים, עד כדי כך, שהוצרך לשלול שלא

בגלל עבודתו בהפצת התורה והיהדות באופן של מסירות נפש, זכה לענין שלא כל אחד, אפילו צדיקים, זוכה לזה – שיוכל לקבל העונש הכי גדול בעולם הזה (שבזה מודגש שאפילו העונשים של קשורים עם לימוד התורה וקיום המצוות שלו) – שזהו ענין הגלות, ש"צער הגלות שקול כמעט כצער המיתה, ובכמה ענינים הרי זה קשה יותר מעונש המיתה

יעשהו מצרים עבודה זרה!

כלומר: מעמדה ומצבה של ארץ מצרים (בראשות פרעה מלך מצרים שהיה אז "מושל בכיפה") היה בתכלית הירידה, עד כדי כך, שלא זו בלבד שהמצריים עברו על כמה ענינים, וכמ"ש רש"י על הפסוק "כמעשה ארץ מצרים גוי לא תעשו", "שמעשיהם של מצרים... מקולקלים מכל האומות", אלא יתירה מזה, שאפילו ענין האמונה ועבודה להקב"ה שכמה וכמה מהאומות קיבלו על עצמם (כידוע הדעות בנוגע להחויב דבני-נח בענין השיתוף), הנה אצל המצריים, היה מושלל (לא רק באופן של שיתוף, אלא) אפילו שהקב"ה הוא "גם" אלוקה כביכול – שלכן חשש יעקב שהמצריים יעשהו עבודה זרה, ולא סמך על זה שיכול לומר להם שהוא שייך להקב"ה, וגם הם צריכים לשמוע בקולו של הקב"ה.

ועד כדי כך היי גדול החשש שיעשהו עבודה זרה – שבגלל זה לא התחשב יעקב בכבוד המלכות של יוסף, שהיה "משנה למלך", ועד כדי כך, ש"בלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים, בדוגמת המלך עצמו, שלכן "ויתחזק ישראל וישב על המטה", "אמר, אף על פי שהוא בני, מלך הוא,

אחלק לו כבוד" – ואף על פי כן, לא התחשב יעקב בכבוד המלכות של יוסף והטריח אותו להעלותו לארץ ישראל, שבשביל זה הוצרך יוסף לבקש טובה מפרעה מלך מצרים שיתן לו רשות וכו', דבר שהיה כרוך בכמה קשיים, כמבואר בפרש"י.

ומזה מובן גם בנוגע לבעל ההילולא – "צדיק יסוד עולם", שהיה בעירו בבחינת "מאן מלכי רבנן" בפשטות – שכללות עבודתו היתה באופן דמסירות נפש, שבזה מתגלה אמיתית הענין ד"יוחי יעקב".

ה. וזהו הלימוד וההוראה בנוגע לפועל מחלק הפרשה שבו מדובר אודות שבט לוי – שצריך להיות "נדבה רוחו כו'" לעסוק בהפצת היהדות, לימוד התורה וקיום המצוות, עד לאופן של מסירת נפש – בדוגמת שבט לוי שמסרו נפשם על העבודה במשכן, ולאחרי זה בבית המקדש ראשון, ולאחרי זה בבית המקדש שני, וכמו כן בבית המקדש שלישי (על כל פנים בתקופה הראשונה).

והדגשה מיוחדת בכל זה בעמדנו ביום ההילולא, כאשר בעל ההילולא רואה – מהמקום שבו נמצא – שכל השומעים אודות יום זה מנצלים זאת כדי לקבל על עצמם את השליחות להפיץ תורה ויהדות, ברוחו של בעל ההילולא (שרצונו ותשוקתו היתה להפיץ בקרב בני ישראל, אנשים נשים וטף, החל מבני קהילתו), ומעין מסירות נפש שלו.

1. ויש להוסיף בכל האמור – בשייכות ל"טף":

תפקידו של שבט לוי שייך גם להטף שבו, ובפרט על-פי המסופר בחומש שהמנין דשבט לוי לא היה מבן עשרים שנה ומעלה ("יוצא צבא בישראל"), ואפילו לא מבן י"ג שנה ומעלה, אלא, "מבן חודש ומעלה", "משיצא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש".

ומזה לימוד והוראה עיקרית בענין החינוך, כיצד צריך יהודי לחנך את ילדיו עוד בהיותם קטנים שבקטנים – אשר מבלי הבט אם הוא כהן או לוי, מזרע שאר השבטים, או "הגר אשר בקרבך", הרי, כיון שיש לו "חלק אלוקה ממעל ממש", ועושה נפשו עיקר, מחנך הוא גם את ילדיו לענין של מסירת נפש (על-ידי ההנהגה שלו מתוך מסירת נפש), ובאופן כזה יגדלו וימלאו שליחותם בעולם – להראות דוגמא חיה מהנהגתם הפרטית כיצד צריך ילד יהודי להתנהג אפילו בעת קטנותו.

וכאשר מראים דוגמא חיה מתוך חיות אמיתית – הרי זה פועל פעולתו, שהרי דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב

ופועלים פעולתם, ועל אחת כמה וכמה כאשר הפעולה היא (לא רק על-ידי הדיבור, אלא) גם על-ידי הוראת דוגמא חיה.

ובנוגע לילדי ישראל בימינו אלה, בדור שיקבל את פני משיח צדקנו בקרוב ממש, ו"משה ואהרן עמהם", ו"לוויים בדוכנם" ביחד עם "כהנים בעבודתם" ו"ישראל במעמדם" – צריכה להיות הדוגמא חיה כיצד מתכוננים לגאולה העתידה ובנין בית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך".

ז. ובהתאם לכך, הנה כל אחד ואחד מכם – כולל גם המבוגרים שנמצאים כאן – יקבל על עצמו שליחות לצדקה, שמקרבת את הגאולה,

ויהי רצון שגם כל אלו השומעים את הדברים יעשו כך – כל אחד במקומו הוא – להוסיף עוד יותר על נתינת צדקה הרגילה, ולהשתדל שגם יהודי נוסף יעשה כך,

והעיקר – שעל ידי זה פועלים ביאת משיח צדקנו באופן ד"עוד מהרה ירוץ דברו", ו"לא עיכבן המקום אפילו כהרף עין, ותיכף ומיד אומרים: הנה זה בא", דוד מלך ישראל, ועל ידו נעשית גאולה אמיתית ושלומה –

והדגשה מיוחדת בכל זה בעמדנו ביום ההילולא, כאשר בעל ההילולא רואה – מהמקום שבו נמצא – שכל השומעים אודות יום זה מנצלים זאת כדי לקבל על עצמם את השליחות להפיץ תורה ויהדות, ברוחו של בעל ההילולא ומעין מסירות נפש שלו

באופן של שלימות,

כלומר, שכל בני ישראל וכל אחד מבני ישראל יוצא מגלות זה בשלימות, גוף בריא, ביחד עם נשמה בריאה, ובמילא צריך להיות גוף בריא ונשמה בריאה עוד בשעה שנמצאים

עדיין בגלות,

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד יוצאים מהגלות "בנערנו ובזקנינו גוי בבנינו ובבנותינו", "וארו עם ענני שמיא" – לארצנו הקדושה, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ובבית המקדש, ובקודש הקדשים.

ולהעיר מהשייכות לחלק הפרשה דיום זה, שבו נאמר "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים גוי ועשית לך ארון עץ גוי", אשר בפסוק זה מרומז הן ענינם דלוחות הראשונות בשלימותם ("כראשונים" דייקא), הן ענינם דלוחות האחרונות בשלימותם, והן ענינם דשברי לוחות (שזהו ענין דעבודת הבעל-תשובה) שגם הם היו מונחים בארון (כולל גם הספר תורה שהיתה מונחת בארון או מצד הארון, כבי' הדיעות שבה).

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד, "עם ענני שמיא", ישנם כל ענינים אלו, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש, ב"מקדש אדני-כוננו ידיך", עד בקודש הקדשים.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים ב' שטרות של דולר, כדי לתתם (או חילופם) לצדקה].